

Kiszáradó ország, elmaradó válaszok - a mezőgazdaság, a klímaváltozás egyik legnagyobb hazai elszenvedője

2025-ben tovább folytatódott az elmúlt években tapasztalt aszályos időjárás, amely ismét nem hagyta érintetlenül a hazai mezőgazdaságot. Miközben ezen ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátása csökkent, a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás terén elég kedvezőtlen képet láthatunk. A hazai fejleményeket az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) az EU környezeti állapotáról szóló jelentése is új megvilágításba helyezi. Koczóh Levente András, a Green Policy Center senior klímapolitikai szakértőjének elemzése.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) „Európa környezete 2025” című [jelentése](#) új megvilágításba helyezi a magyar mezőgazdaság helyzetét, amelyben bár az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentek, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás terén kedvezőtlen kép mutatkozik. Az EEA jelentése hangsúlyozza, hogy Magyarország éghajlata a globális átlagnál gyorsabban melegszik, és ezzel párhuzamosan nő az extrém időjárási jelenségek gyakorisága.

A [KSH adataival](#) kiegészítve a jelentést, kiderül, hogy a 2021-2024 közötti négy évből háromban az ország területének legalább 70%-át sújtotta aszály. Összehasonlításképp: a korábbi húsz évben ez csak hétszer fordult elő. A felmelegedés mellett a vízhiány is súlyosbodik, hiszen a hazánkba belépő folyók vízhozama 15%-kal, a talajvíz szintje pedig több mint négy Balatonnal csökkent.

A mezőgazdaság az egyik, klímaváltozásra leginkább érzékeny ágazat. Bár a szektor ÜHG kibocsátásai csökkentek – 2023-ban 9%-kal kevesebb üvegházhatású gáz került a légkörbe, és a műtrágyahasználat is visszaesett a 2021-es szint felére –, az alkalmazkodás terén Magyarország lemaradt. A biogazdálkodás mindössze a termőterület 6,3%-án jellemző, miközben az uniós átlag 9,1%, a cél pedig 25% 2030-ra. Ez a lemaradás rendszerszintű problémákat jelez: nem a kibocsátás a fő gond, hanem az, hogy a mezőgazdaság szerkezete nem igazodik a változó éghajlathoz.

A vízhiány már nem természetes jelenség, hanem szerkezeti válság

A Green Policy Center [Második Klímaalkalmazkodási Előrehaladási Jelentése](#) szerint – mely már a 2021-2024 aszálykárait is figyelembe veszi –, a kukorica mellett a napraforgó, búza, árpa hozama is kirívóan gyenge volt az elmúlt években, viszont a kihívások ellenére továbbra is azokat a növényeket termesztjük egyre nagyobb területen, amelyek az aszályra érzékenyek.

Márpedig a magyar vízháztartás drámai változáson megy keresztül. A 30 évvel ezelőttihez képest a kipárolgás mértéke megduplázódott, miközben a lehulló csapadék mennyisége csökken. A Dél- és Közép-Alföld különösen sérülékeny, de a talajvíz apadása országos jelenség: a Tisza vízgyűjtőjén 3,5 Balatonnyi, a Duna mentén pedig egy Balatonnyi víz tűnt el a talajból. Egyes helyeken a fák gyökerei már nem érik el a talajvizet.

A helyzet súlyosságát jól mutatja, hogy az aszálykárok anyagi értéke mára hússzorosa az árvízkárokénak. Míg korábban a vízbőség okozott gondot, ma a vízhiány a fő probléma – miközben a vízgazdálkodás továbbra is elvezetésre, nem megtartásra épül. A vízvisszatartó infrastruktúra fejlesztése érdemben idén kezdődött meg, például a „Vizet a tájba!” program 288 milliárd forintos keretével, de a hatása még korlátozott.

Az öntözés sem jelent általános megoldást. Az illegális vízkivétel egyes térségekben többszöröse a hivatalos adatoknak, a legális öntözés pedig a mezőgazdasági területek csupán 3-4%-át érinti. A Green Policy Center szakértője szerint „a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás országos szinten kevésbé múlik az öntözés fejlesztésén, hiszen annak lehetőségei korlátozottak”. Sokkal fontosabb a csapadékvizek helyben tartása, a talaj vízmegtartó képességének növelése, valamint a tájhasználat átalakítása.

Fordulat nélkül nincs jövő

Koczóh Levente András szerint a fenntarthatóbb jövő kulcsa a rendszerszintű szemléletváltás. Ennek három fő pillére van: a vízgazdálkodás átalakítása, a növénytermesztés szerkezeti megújítása és a gazdasági ösztönzők átrendezése.

A vízgazdálkodásban elengedhetetlen a talajtakarásos és a forgatás nélküli művelés elterjesztése, mert ezek csökkentik a párologást és javítják a talaj szerkezetét. Az ár- és belvizek helyben tartása a felszíni elvezetés helyett a legolcsóbb és legtermészetesebb víz visszatartó megoldás. Ha mégis öntözésre kerül sor, azt fenntartható módon kell megvalósítani, megújuló energiaforrásokra építve.

A növénytermesztésben a jövő a szárazságtűrő fajtáké. Magyarországon már megjelent a cirok, és egyre több gazda kísérletezik olyan gyümölcsökkel, amelyek korábban elképzelhetetlenek voltak – például fügével, kivivel, sőt, a Balaton déli partján már banánnal is. Ez is jól mutatja, mennyire megváltozott az éghajlat.

Az állattartásban a hőstressz okozta problémák váltak meghatározóvá: a magas hőmérséklet csökkenti a tejhozamot és a termékenységet, ezért a legeltetett állatok védelme – például fásított legelők kialakításával – létkérdés.

A gazdasági ösztönzők terén a Green Policy Center javasolja, hogy adópolitikai eszközökkel kellene előnyhöz juttatni a helyi, szezonális és klímabarát élelmiszereket, valamint kamattámogatott hitellel segíteni a kisgazdaságokat a megújuló energiára való átállásban. A szemléletformálás és az élelmiszer-pazarlás csökkentése pedig közvetlenül hozzájárulna a kibocsátásmérsékléshez.

A klímaváltozás hatásai Magyarországon már nem jövőbeli fenyegetésként, hanem mindennapi valósággént jelentkeznek. A vízhiány, az aszály, a termés kiesés és a megélhetési bizonytalanság összefonódik. Az EEA jelentése egyértelmű üzenetet küld: a kibocsátáscsökkentés önmagában nem elég.

„A siker kulcsa az alkalmazkodás, vagyis, hogy a gazdálkodás, a vízkezelés és az élelmiszer-termelés szerkezete igazodjon az új éghajlati valósághoz” – írja elemzése végén Koczóh Levente András.

További információ: <https://masfelfok.hu/2025/11/27/kiszarado-orszag-mezogazdasag-eea-gpc/>

Sajtókapcsolat:

- Koczóh Levente András, senior klímapolitikai szakértő
- Green Policy Center
- levente.koczoh@greenpolicycenter.com

Eredeti tartalom: Másfélfok

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/27227/kiszarado-oroszag-elmarado-valaszok-a-mezogazdasag-a-klimavaltozas-egyik-legnagyobb-hazai-elszenvedoje/>